

PRÁVNÍ NORMY

Pojem – státem vydávané nebo uznané a jím chráněná obecně závazné /obecné/ pravidlo chování, zakládající práva nebo právní povinnosti pro účastníky společenských vztahů určitého druhu, které je státem vynutitelné

Základní rysy

- státně-mocenský charakter
- obecné pravidlo /model, šablona, vzor/
- abstraktní, obecný charakter pravidla
- východiskový prvek systému práva
- je státně-mocenský předpis
- je svým obsahem i konkrétní

Specializace práva - dělba práce mezi právními normami

- diferenciaci / předmětná a funkční /
- konkretizace / detailizace obsahu /
- integrace / zobecňování, právní institut /

Definiční znaky norem

Materiální:

- 1) Normativnost
- 2) Všeobecná / právní/ závaznost
- 3) Obecnost
- 4) Státní donucení /vynutitelnost /

Formální :

- 1) Pravomoc
- 2) Forma /určitost, písemnost/

Právní normativní akt x právní předpis x právní norma

- jeden předpis obsahuje více pr. norem
- jedna norma je obsažena ve více předpisech
- předpis obsahuje jednu pr. normu
- předpis obsahuje nenormativní části

Struktura právní normy

- 1) *Hypotéza* - předpoklady, podmínky dispozice
- 2) *Dispozice* - vlastní pravidlo chování
- 3) *Sankce* - nepříznivý následek

Logická struktura právní normy

☞ H
⇒ JESTLIŽE

☞ D
⇒ PAK

☞ S
⇒ JINAK

H
Jestliže organizace prodá věc

☞ D
⇒ pak musí být bez vad

☞ S
⇒ jinak musí dát slevu

Jednotlivé typy struktury

- 1) jednočlenná → D
- 2) dvoučlenná → H + D nebo D + S
- 3) trojčlenná → H + D + S
- 4) čtyřčlenná → H + D + D + S
- 5) normové komplexy

Dle strukturních prvků rozlišujeme:

Podmíněné právní normy – obsahují hypotézu
Nepodmíněné právní normy - neobsahují

Perfektní právní normy – obsahují sankci
Imperfektní právní normy - neobsahují

1) **Nepodmíněné právní normy imperfektní**

2) **Podmíněné PN imperfektní**
Nepodmíněné PN perfektní

3) **Podmíněné PN perfektní**

4) **Podmíněné / s negací D / perfektní**

Vně stojící

5) **Normové komplexy (složité normy)**

H

Právní úkon

D

musí být učiněn svobodně a vážně, určitě a srozumitelně,

S

jinak je neplatný.

Druhy hypotéz, dispozic, sankcí

1) Dle *obecnosti dikce formulace*

- relativně **abstraktní**
- relativně **konkrétní**

2) Dle *alternativnosti nebo kumulativnosti formulace*

- **alternativní** / nebo, anebo, zejména/
- **kumulativní** /a, i , rovněž, jakož /

3) Dle *úplnosti či neúplnosti formulace*

- **taxativní, úplné, enumerativní / x jednoznačné /**
- **demonstrativní, příkladné**

4) Dle konkrétnosti spol. určení

- **určené**
- **neurčené**

5) Dle vyjádření dispozice

- **prosté**
- **popisné**

SCHÉMA STRUTURY PRÁVNÍ NORMY, TYPY HYPOTÉZ, DISPOZIC A SANKCÍ

Logická struktura - 1. hypotéza

určená – neurčená

→ 2. dispozice

relativně abstraktní x relativně konkrétní
prosté x popisné
demonstrativní x taxativní
alternativní x jednoznačné
obecné x kasuistické

→ 3. sankce

absolutně určená
relativně určená
neurčená

DRUHY NOREM

- I. Klasická struktura
- II. Neklasická struktura

ad I.

1) dle **prvků struktury** právní normy

- a) nepodmíněné perfektní
- b) nepodmíněné imperfektní
- c) podmíněné perfektní
- d) podmíněné imperfektní

2) podle **způsobu vymezení** pravidla chování

- a) příkazující (§§ 458,518 obč.zák.)
- b) zakazující (§§456,466)
- c) opravňující – permissivní (§§ 29,463)
- d) doporučující
- e) teleologické

3) podle **stupně závaznosti**

- a) kogentní – kategorické - enumerativní (§461 a §479)
- b) dispozitivní (§507 a §545)

4) podle **obecnosti normy**

- a) obecné – generální - abstraktní
- b) speciální

5) podle **použité legislativní techniky**

- a) taxativní
- b) demonstrativní
- c) blanketové
- d) odkazující

6) podle **právní síly**

- a) absolutně chápané
 - nejvyšší
 - vyšší
 - nižší

- b) relativně chápané
 - *primární* / zákonné právní normativní akty/
 - *sekundární* / podzákonné /

7) podle **ostatních kriterií**

- a) materiální
- b) procesní
- c) definiční (§115 a násl.)
- d) operativní
- e) deklaratorní
- f) zmocňující
- g) teritoriálního působení
- h) kolizní
- ch) autonomní a heteronomní

ad II.) ***Neklasická struktura právní normy***

- 1) **kolizní** normy
 - rozsah
 - navázání

- 2) **teleologické** – cílové - finální normy
 - Zvláštní typ - technické normy

